

Let us know you agree to cookies

We use **cookies** to give you the best online experience.
Please let us know if you agree to all of these cookies.

Yes, I agree

No, take me to settings

BBC

خون‌هایی که پس از انتخابات ۸۸ به زمین ریخته شد

بهمن دارالشفایی

بی بی سی



11 ژوئن 2010 - 21 خرداد 1389



شنبه ۲۳ خرداد ۱۳۸۸ و بلافاصله بعد از اعلام نتایج انتخابات ریاست جمهوری ایران، معترضان به این نتایج به خیابان‌های تهران و بعضی شهرهای دیگر ایران آمدند.

کار از همان ساعات اول به درگیری شدید بین معترضان و نیروهای انتظامی و امنیتی کشید، اما تا روز دوشنبه ۲۵ خرداد خبری از کشته شدن کسی مخابره نشد.

با این که راهپیمایی بزرگ معترضان در روز دوشنبه در سکوت و با آرامش نسبی برگزار شد، در پایان آن، درگیری‌هایی در نزدیکی یک پایگاه بسیج در شمال میدان آزادی منجر به تیراندازی و کشته شدن چند نفر شد.

همان شب تلویزیون ایران رسماً کشته شدن هفت نفر در این درگیری‌ها را تایید کرد این برای نخستین بار بعد از سال‌ها بود که درگیری نیروهای انتظامی و نظامی با مخالفان سیاسی در خیابان‌های تهران منجر به کشته شدن کسی می‌شد.

روز چهارشنبه ۲۷ خرداد میرحسین موسوی، یکی از دو نامزد معترض به نتایج انتخابات، در بیانیه‌ای از طرفدارانش خواست فردای آن روز با نمادهای سوگواری در مساجد و تکایا حاضر شوند و برای کشته شدگان درگیری‌های بعد از انتخابات عزاداری کنند.

پنجشنبه ۲۸ خرداد جمعیت بزرگی از معترضان با نمادهای سیاه و سبز و با حضور میرحسین موسوی در خیابان‌های منتهی به میدان امام خمینی (توپخانه) تهران سوگواری کردند.

فردای آن روز، آیت‌الله علی خامنه‌ای، رهبر ایران، در خطبه‌های نماز جمعه مسئولیت مرگ کشته شدگان را تلویحاً با نامزدهای معترض دانست.

آیت‌الله خامنه‌ای در این خطبه‌ها گفت: "اگر نخبگان سیاسی بخواهند قانون را زیر پا بگذارند، یا برای اصلاح ابرو، چشم را کور کنند، چه بخواهند، چه نخواهند، مسئول خونها و خشونتها و هرج و مرج‌ها، آنهایند."

او همچنین نسبت به واکنش‌های خشونت‌آمیز نسبت به تجمع‌ها هشدار داد: "الان همین چند نفری که در این قضایا کشته شدند؛ از مردم عادی، از بسیج، جواب اینها را کی بناست بدهد؟ واکنشهایی که به اینها نشان داده خواهد شد - تو خیابان از شلوغی استفاده کنند، بسیج را ترور کنند، عضو نیروی انتظامی را ترور کنند - که بالاخره واکنشی به وجود خواهد آورد، واکنش احساسی خواهد بود. محاسبه این واکنشها با کیست؟"

شنبه ۳۰ خرداد یکی از خونین‌ترین روزهای درگیری در یک سال گذشته در تهران بود. معترضان به دعوت مجمع روحانیون مبارز و میرحسین موسوی برای تجمع به خیابان آزادی تهران آمدند و نیروهای نظامی و انتظامی هم برخورد شدیدی با آنها کرده و در موارد

متعددی به آنها تیراندازی کردند.

ویدئویی که از صحنه تیر خوردن ندا آقا سلطان در این روز و جان سپردن او در مقابل دوربین منتشر شد، هنوز هم در بسیاری از گزارش‌های مربوط به انتخابات ایران پخش می‌شود.

بعد از ۳۰ خرداد تا روز ۱۸ تیر، دهمین سالگرد حمله به کوی دانشگاه تهران، علی‌رغم وجود تجمع‌ها و درگیری‌های متعدد، گزارشی از کشته شدن معترضان منتشر نشد.

حسین طائب، فرمانده وقت بسیج سپاه پاسداران، مدتی بعد در یک سخنرانی گفت: "معترضان قصد داشتند در تجمع‌هایشان کشته بگیرند و به خونخواهی از کشته شده‌هایشان تظاهرات کنند، اما در تجمع ۱۸ تیر موفق به این کار نشدند".

اما با این که در روز ۱۸ تیر خبری از کشته شدن کسی مخابره نشد، در روزهای بعد از آن خبری در رسانه‌های ایرانی منتشر شد که تا مدتی خبرهای دیگر را تحت الشعاع خود قرار داد: خبر کشته شدن چند نفر از بازداشت‌شدگان روز ۱۸ تیر در بازداشتگاه کهریزک در اثر بدرفتاری ماموران.

انتشار این خبر با واکنش زیادی همراه بود و حتی آیت‌الله علی‌خامنه‌ای دستور داد این بازداشتگاه "به دلیل غیراستاندارد بودن" بسته شود و پرونده‌های این بازداشتگاه رسیدگی شود.

به نظر می‌رسد یکی از دلایلی که باعث شد مسئله کهریزک تا این حد مورد توجه قرار بگیرد، حضور فرزند یکی از مقام‌های حکومت ایران در میان کشته‌شدگان بازداشتگاه کهریزک بود.

محسن روح‌الامینی، دانشجوی دانشگاه تهران، یکی از کسانی بود که رسماً اعلام شد در اثر ضرب و جرح در این بازداشتگاه جان خود را از دست داده است.

عبدالحسین روح‌الامینی، پدر محسن روح‌الامینی، از فرماندهان سابق سپاه پاسداران و عضو شورای مرکزی جمعیت ایثارگران انقلاب اسلامی و از اعضای اصلی ستاد انتخاباتی محسن رضایی در انتخابات ریاست جمهوری دهم بود.

قوه قضائیه بعداً اعلام کرد سه نفر (محسن روح‌الامینی، امیر جوادی فر و محمد کامرانی) در اثر ضرب و شتم در بازداشتگاه کهریزک جان خود را از دست داده‌اند.

بعدها اعلام شد رامین قهرمانی نیز مدت کوتاهی بعد از آزادی از این بازداشتگاه و در اثر ضرب و جرح دوران بازداشت کشته شده است.

تا حدود شش ماه بعد از تیرماه، با وجود برگزاری چندین تجمع از جمله در روزهای قدس، ۱۳ آبان، ۱۶ آذر و تشییع جنازه آیت الله منتظری، و وقوع درگیری‌های گسترده و خشن در بعضی از آنها، گزارشی از کشته شدن معترضان منتشر نشد.

اما روز عاشورا (۶ دی) از بسیاری جهات نقطه عطفی بود در حوادث بعد از انتخابات در ایران. در درگیری‌های این روز بعد از ماه‌ها چند نفر از معترضان، که به روایت نیروی انتظامی تعداد آنها ۸ نفر بود، کشته شدند.

علی موسوی، خواهرزاده میرحسین موسوی هم یکی از آنها بود که با شلیک گلوله کشته شد و به این ترتیب میرحسین موسوی هم به گروه کسانی پیوست که معترضان آنها را «خانواده شهدا» می‌خوانند.

ویدئوی رد شدن ماشین نیروی انتظامی از روی یکی از معترضان در این روز و کشته شدن او از جمله تصاویری بود که بارها و بارها از تلویزیون‌های مختلف خارج از ایران پخش شد.

بعد از روز عاشورا عملاً تجمع خیابانی گسترده‌ای برگزار نشد و کسی هم از معترضان کشته نشد.

در این مدت با این که چند زندانی سیاسی در زندان‌های ایران اعدام شدند و این اعدام‌ها اعتراض گسترده معترضان و رهبران آنها را در پی داشت، اما هیچ کدام از کسانی که اعدام شدند در ارتباط با اعتراضات بعد از انتخابات در ایران بازداشت و به اعدام محکوم نشده بودند.

ابهام در تعداد

با وجود گذشت یک سال از انتخابات هنوز فهرستی قطعی و رسمی از کشته شدگان حوادث یک سال اخیر وجود ندارد.

تنها فهرست نیمه رسمی منتشر شده، فهرستی است که کمیته رسیدگی به وضعیت کشته شدگان و آسیب دیدگان حوادث بعد از انتخابات منتشر کرده است.

کمیته‌ای که میرحسین موسوی و مهدی کروبی چند هفته بعد از انتخابات آن را تشکیل دادند.

این کمیته در شهریور ماه فهرستی ۷۲ نفره از کشته شدگان را منتشر کرد و تاکید کرد که به دلیل تهدید نهادهای امنیتی، بسیاری از خانواده‌ها کشته شدن عزیزانشان را به این کمیته (و یا مرجع دیگری) اطلاع نداده‌اند و به همین دلیل این فهرست کامل نیست.

البته مدتی بعد از آن وب سایت نوروز، وابسته به جبهه مشارکت، این فهرست را به ۱۰۰ نفر افزایش داد، اما باز هم اعلام کرد این فهرست را کامل نمی داند.

در مقابل، مقام های حکومتی و به ویژه نظامی و انتظامی ایران هر از چندی آماری از تعداد کشته شدگان اعلام می کردند. آنها این تعداد را عموماً حدود ۴۰ نفر برآورد کرده و تعداد زیادی از آنها را نیروهای بسیجی و مردم عادی معرفی می کردند که به دست معترضان کشته شده بودند.

سرنوشت پرونده ها

حالا به تدریج اولین سالمرگ تعدادی از کشته شدگان حوادث بعد از انتخابات فرا می رسد. اما جز در مورد کشته شدگان کهریزک در موارد دیگر خبری از متهمان به قتل نیست.

نیما نامداری که دایی اش بهزاد مهاجر از کشته شدگان تیراندازی های ۳۰ خرداد تهران است، به بی بی سی فارسی گفت که دادگاه بعد از چندین ماه تاخیر سرانجام پرونده را به دلیل «عدم شناسایی قاتل» مختومه کرد و رای به پرداخت دیه به اولیای دم از محل بیت المال داد.

به گفته آقای نامداری خانواده آقای مهاجر و تعداد دیگری از کشته شدگان هم پرونده او، به دلیل این که نسبت به تکمیل تحقیقات قانع نشده و عقیده داشتند دادستانی به اندازه کافی در این مورد تحقیق نکرده است، از حضور در جلسه دادگاه خودداری کردند.

این خانواده ها که عموماً از برگزاری مراسم عزاداری برای عزیزان خود محروم بوده اند، امیدوارند در سالگرد درگذشت آنها با محدودیت های کمتری مواجه باشند.

هم‌رسانی چگونه می‌توانید این مطلب را به دیگران برسانید

مطالب بیشتر از ایران



رهبر ایران تایید کرد که مخالف نامزدی احمدی‌نژاد در انتخابات است

26 سپتامبر 2016 - 05 مهر 1395



وزیر دفاع ایران بر توسعه توان موشکی تاکید کرد

25 سپتامبر 2016 - 04 مهر 1395



روزنامه‌های تهران، ایران در وسط دعوی ترامپ و کلینتون

28 سپتامبر 2016 - 07 مهر 1395

مهمترین خبرها

اعتراض به گرانی: درگیری در تهران و چند شهر دیگر

در پی تجمع و اعتراض گروهی از بازاریان تهران به افزایش بهای ارزهای خارجی، قیمت کالا و کمبود مشتری، ماموران امنیتی با معترضان درگیر شدند.

25 ژوئن 2018 - 04 تیر 1397

بازار ارز: دولت ایران با معامله توافقی ارز موافقت کرد

25 ژوئن 2018 - 04 تیر 1397

ممانعت از سفر بدون ویزای سولانا به آمریکا 'به دلیل دیدار از ایران'

25 ژوئن 2018 - 04 تیر 1397

گزارش و تحلیل



آلبوم عکس؛ اعتراض کسبه بازار تهران به گرانی و رکود



جام جهانی روسیه؛ چطور تیم ملی ایران جهانی شد؟

آخرین بازی ایران در مرحله گروهی؛ راه پیروزی مقابل پرتغال چیست؟

جام جهانی ۲۰۱۸ روسیه؛ نمایه تیم ایران

جام جهانی ۲۰۱۸ روسیه؛ نمایه تیم پرتغال

گزارش ویژه؛ یاشین، دروازه‌بان سیاه پوش

جهان خودرو؛ بازگشت شورت بلیزر بعد از ۱۴ سال

هنرپیشه‌ای که 'تروریست' شد

ابعاد سرکوب در ترکیه پس از کودتای نافرجام

پربیننده‌ترین‌ها

- 1 اعتراض به گرانی: درگیری در تهران و چند شهر دیگر
- 2 بازار ارز: دولت ایران با معامله توافقی ارز موافقت کرد
- 3 ایستگاه خبر؛ دوشنبه ۴ تیر
- 4 ممانعت از سفر بدون ویزای سولانا به آمریکا 'به دلیل دیدار از ایران'
- 5 جام جهانی روسیه؛ چطور تیم ملی ایران جهانی شد؟
- 6 آخرین بازی ایران در مرحله گروهی؛ راه پیروزی مقابل پرتغال چیست؟
- 7 انتخابات ترکیه؛ رجب طیب اردوغان پیروز شد
- 8 هنرپیشه‌ای که 'تروریست' شد
- 9 اعتراض مغازه‌داران پاساژ علاءالدین و چارسو به افزایش نرخ دلار در بازار غیررسمی
- 10 ظریف: ناموفق بودن برجام برای ایران خیلی خطرناک است

صفحات سایت بی بی سی

Sport |

News

Radio

Weather

Arts

درباره بی بی سی

شرایط استفاده

Cookies

سیاست حفظ حریم خصوصی

Parental Guidance

Accessibility Help

Get Personalised Newsletters

تماس با بی بی سی

© 2018 بی بی سی. بی بی سی مسئول محتوای سایت‌های دیگر نیست. سیاست ما درباره لینک دادن به سایت‌های دیگر